

Motion till riksdagen 2019/20:604

av Mats Nordberg m.fl. (SD)

En skogspolitik för skogsbruk och biologisk mångfald

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla och utveckla den svenska modellen för skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte ytterligare öka totalarealen skog undantagen från skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att gemensamma definitioner för skogsmark fastläggs och används av berörda myndigheter samt att dessa i möjligaste mån ska överensstämma med internationella definitioner och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om grön infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydligare skilja på skogspolitiken gentemot statligt ägda, bolagsägda och privatägda skogar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att formellt naturskydd från statens sida starkare ska fokusera på de allra mest sällsynta arterna och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av noggrann uppföljning av vad som skyddats respektive registrerats som nyckelbiotoper, inklusive vad syftet var med skyddet och hur detta uppnåtts hittills och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare nyckelbiotoper inte bör registreras av myndigheterna förrän problemen kring dem lösts och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör ta en aktiv roll i att få parterna att enas kring ett effektivare och mer rättssäkert system än det som finns i dag för nyckelbiotoper och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommande ersättare till dagens system nyckelbiotoper bör baseras i första hand på förekomst av rödlistans mest sällsynta arter och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvecklingen i skyddade skogar och nyckelbiotoper ska följas upp och att det behövs system för att avregistrera områden som inte längre effektivt fyller sin uppgift och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att restriktioner beträffande brukande av skog utöver vad som är tydligt fastlagt i lag ska åtföljas av ersättning inom rimlig och fastlagd tid och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sänkt skatt på drivmedel för jord- och skogsbruksmaskiner och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för aktivt skogsbruk genom minskad byråkrati och snabbare handläggning kring skötsel och avverkning av skog och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra och förenkla rättslig prövning för markägare vid begränsningar av markanvändning på grund av områdesskydd och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skogsstyrelsen och andra statliga myndigheter ska värna om skogsägarnas möjligheter att bedriva lönsamt uthålligt skogsbruk och att detta behöver uttryckas tydligt i myndigheternas direktiv och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skogsstyrelsen ska vara den enda myndighet som i normalfallet handhar skogsbruk och skogsskydd gentemot skogsägare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med frivilliga naturvårdsavtal med skogsägarna ska prioriteras framför bildandet av skyddade områden där skogsbruk helt hindras och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utopiska mål behöver arbetas bort ur miljö kvalitetsmålen och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa andelen skyddad mark av olika naturtyper efter naturtypens totala areal och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mer fokus behöver läggas på bevarande och skötsel av vissa ovanliga naturtyper, såsom äldre typer av brukad jordbruksmark och övergångszoner mellan sådan och skog, och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell strategi för bevarande av inhemska trädarter bör infogas i det nationella skogsprogrammet och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs en tydligare lagstiftning som möjliggör för myndigheter att ingripa om skadegörande arter hotar att skada skogar och skyddade områden och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om normal handläggningstid och dispens vid avverkningsanmälan och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skogsägaren ska fortsätta att ha såväl lagstadgat ansvar som kontroll över sin fastighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kolbottnar och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla dispens för effektiv markavvattning, exempelvis genom samråd vid dikesrensningar av äldre befintliga diken, och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handläggningstiden för omföring till skogsmark och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rådgivning och bidrag för att öka röjningen och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skogskontot behöver bevaras och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftning och tillämpning av internationella avtal och konventioner, inklusive EU:s föreskrifter och förordningar, ska utformas för att i minsta möjliga mån inskränka på svensk skogspolitik, äganderätt eller markägares förfoganderätt och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att artskyddsförordningen behöver omarbetas och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör agera starkare för att EU:s inflytande över Sveriges skogspolitik begränsas och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om subsidiaritetsprövningar för att säkerställa självbestämmandet i skogsfrågor och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om LULUCF och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad satsning på forskning och utveckling av modern träbyggnadsteknik samt anpassning av byggregler till nya träbaserade material och byggmetoder och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vägslitageskatt och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om snabbare införande av 76 tons totalvikt på lastbilekipage i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla kapaciteten att bekämpa skogsbränder och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möta behovet av utbildade specialister i skogssektorn och förläggning av utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mer forskningsresurser bör omfördelas till aktiv skogsskötsel och utveckling av nya träbaserade produkter och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Mer än halva Sveriges yta består av skog och skogen har mycket stor betydelse för oss som bor här inte minst vad gäller ekonomi, sysselsättning, friluftsliv, turism, kulturarv och biologisk mångfald. Skogsbruket är en av våra viktigaste näringar och utgör en oerhört viktig länk i kedjan som håller ihop ekonomin i många regioner. Skogsbruket skapar sysselsättning över hela vårt land. Det är dessutom en viktig inkomstkälla för väldigt många jordbrukare och bidrar därför till att upprätthålla ett lönsamt jordbruk med inhemsk matproduktion och de för artskyddet viktiga öppna jordbrukslandskapen.

En skogsindustri i absolut världsklass utgör ett viktigt fundament för den svenska ekonomin och är därmed en nationell angelägenhet. Regering och riksdag har därför över mycket lång tid tillsammans med skogsägare utvecklat en av världens absolut mest framgångsrika modeller för uthållig skogsskötsel. Den bygger till stor del på inhemska trädslag och på samtidigt bevarande av artrikedomen i skogen.

Behoven av att hushålla med resurser och att använda förnyelsebara material accentueras allteftersom befolkningen växer i Sverige och globalt. Inom ramen för det som brukar kallas bioekonomi finns en stor potential för ökat utnyttjande av skogens möjligheter, vilket kan generera tiotusentals nya jobb, exportintäkter och dessutom förnybar energi. Sverige har en fantastisk resurs i form av kunskap och erfarenhet inom skogsbruk och utveckling av skogsprodukter. Detta ska bevaras. Det behöver förbli ekonomiskt lönsamt att bruka skogen, för det är råvaran från denna som utgör bioekonomins bas.

Behåll och utveckla den svenska modellen för skogsbruk

Den svenska modellen för skogsskötsel, där det på samma marker drivs både skogsbruk och naturvård, har utvecklats mycket under de senaste 25 åren och lett till positiva resultat. Som exempel kan nämnas att såväl antalet äldre träd som mängden död ved, vilket är viktigt för många arter, har ökat under perioden. Denna skogsskötselmodell bör även fortsättningsvis utgöra fundamentet för vårt skogsbruk. Huvudprincipen bör vara att tillämpa skogsbruk med vardagshänsyn på den stora majoriteten av skogsmarken, men med möjlighet att införa ökat skydd på vissa marker. Detta kan exempelvis vara genom naturskyddsområden eller skötselavtal med markägare, och på motsvarande sätt att driva mer intensiv odling på andra marker.

Öka inte ytterligare totalarealen skog undantagen från skogsbruk

I regeringsbeslutet om etappmål för biologisk mångfald från februari 2014 angavs att *”Med insatser inom ramen för grön infrastruktur, tillsammans med insatser för formellt skydd, frivilliga avsättningar m.m., bör målet om 20 procent av Sveriges land- och sötvattensareal kunna nås till 2020.”* Sammanlagt är enligt nya siffror 27 % av Sveriges skogsareal undantagen från aktivt skogsbruk. Detta är en mycket hög siffra sett i ett

internationellt perspektiv och motsvarar mer än Skåne, Blekinge, Småland, Halland och Västergötland tillsammans.

En betydande del av den skog som är undantagen från skogsbruk är avsatt frivilligt av skogsägarna själva. Det gäller dels i mindre format som ett led i vardagshänsynen, dels i form av större avsättningar. Detta system bör med fördel utvecklas. Skogsägarnas medverkan är viktig för att skogsbruket ska bli ännu bättre på att skydda sällsynta arter och för att skogsägarna måste tillerkännas makten över sin egen mark och rätten till att bedriva skogsbruk med förutsättningar till lönsamhet. Utgångspunkten bör vara att skogens värden ska tillvaratas som biologisk tillgång och som råvarubas. Detta synsätt har betydelse inte minst för landsbygden, där skogsbruk och turism genererar arbetstillfällen. Dessutom ger skogen möjligheter för en aktiv fritid för landsbygdens befolkning där såväl lingonhyggen som svampskogar spelar en viktig roll.

Grön infrastruktur

Under 2018 avslutades ett projekt med Grön infrastruktur som bedrivits av Naturvårdsverket, Länsstyrelserna och Skogsstyrelsen. Rapporter har framställts där man planerar framtida skydd tvärs över enskild mark. Principen kring att staten ska bedriva övergripande planering av detta slag på privata markägares mark är negativ. Sverige har mycket stora arealer statlig mark, där staten som ägare kan bedriva naturvård på landsbygdsnivå. På samma sätt finns många stora skogsbolag i Sverige, som även de kan bedriva naturvård i kombination med skötsel i en stor skala. Enskilda markägare däremot ska inte omfattas av denna typ av planering, som åsidosätter likheten inför lagen och kan leda till att markägare med all sin äldre skog på ”fel ställe” fräntas sin brukanderätt medan grannen kan sköta sin skog som tidigare. Befintliga landskap har i hög grad uppkommit genom bönders arbete. Den enskilt ägda skogens särart utgör en mosaik av olika skogsskötselstrategier och detta bör ses som en styrka. Exemplet Grön Infrastruktur tydliggör att det finns ett behov av att i vissa frågor skilja på statens skogspolitik beroende på ägarkategori. Det är rimligt att staten tar större naturvårdsansvar på vår gemensamt ägda statliga mark, än vad staten begär av enskilda näringsidkare.

Det finns ett behov av att värna sällsynta arter i vår natur och freda arealer från avverkning när så är nödvändigt för dessas fortlevande. Samtidigt är det oroväckande med föregående och nuvarande regeringars målsättning att på mycket kort tid undanta mycket stora arealer produktiv skogsmark från aktivt brukande. Den totala kostnaden för detta låter sig inte enkelt beräknas, men skulle ligga på i storleksordningen 100 miljarder kronor för inköp av motsvarande areal skog. Till detta kommer förlusterna i sysselsättning på landsbygden, förlorat förädlingsvärde och minskade möjligheter att utnyttja skogens positiva möjligheter att binda mer koldioxidsamt dess produkters substitutionseffekt gentemot andra mer fossilbränslekrävande material.

Att ytterligare öka totalarealen skog undantagen från brukande, det behövs inte för att bevara Sveriges skogslevande arter, men hotar däremot en redan utsatt landsbygd. Det totala arealmålet för skog är med råge uppfyllt, men utvärdering och korrekationer behöver göras. Gemensamma definitioner är viktiga att fastlägga och att dessa används av berörda myndigheter. Definitionerna ska i möjligaste mån överensstämma med internationella definitioner.

Effektivare hänsyn till sällsynta arter

Skogsbruk ska enligt skogsvårdslagen bedrivas med hänsyn till både virkesproduktion och miljövården. De arter som finns i Sverige ska fortsätta att existera här. I massmedia kan man regelbundet läsa påståenden om att tusen skogsarter skulle vara hotade av skogsbruket. Det behöver understrykas att detta inte är sant. Sedan 1970 har såvitt känt följande åtta skogslevande arter försvunnit från Sverige, men finns kvar i andra närliggande länder:

1. Svart stork: En tillfällig häckning 1992 gör att arten kan betraktas som försvunnen efter 1970, egentligen försvann den på 1940-talet. Enstaka exemplar ses med olika intervall i Sverige, senast 2019. Behöver grova tallar och/eller ekar.
2. Mellanspett: Levde före 1982 i södra Sverige. Stabil i Polen, ökar bland annat i Estland, Belgien, Tyskland och Nederländerna. Behöver gammal lövskog (ek) och död ved, något som inte längre minskar i södra Sverige. Sällsynt gäst i Sverige, senast 2015.
3. Dacne rufifrons: Skalbagge som nu återkommit (Malmö 2016).
4. Praktgrusmossa. Känd endast från två lokaler i Sverige, senast sedd år 1985 (Halland). Växte på bar lerjord i lövskog.
5. Förgyllt metallfly. Siktad 1887 och 1944 i Skåne, åter på en enda lokal i Skåne 1973-1993.
6. Tryfjäril. Påträffad i Skåne och Blekinge mellan 1946 och 1969. I England har arten anpassat sig till yngre barrskog.
7. Hedbålmossa. Funnen bara 1965 på tre ställen på Hallands Väderö, Skåne
8. Trapetstecknat jordfly. Ett exemplar funnet under 1800-talet i Skåne. Tre individer påträffades 2006 på Öland och Gotland.

Av listan ovan framgår tydligt att de flesta av de skogsarter som försvunnit efter 1970 var oerhört sällsynta och att de i flera fall förefaller fluktuera över Sveriges sydliga gränser. Ingen av arterna har försvunnit på grund av hur vi sköter skogarna i barrskogs-bältet, som ju utgör den absoluta merparten av Sveriges skogar. Flera av arterna var knutna till övergångszoner mellan jord- och skogsbruk respektive till ädellövskog. För dessa två typer av natur behöver åtgärder fortsätta att utvecklas. Förutsättningarna för mellanspett och svart stork torde sakta förbättras tack vare bland annat förbättrad vardagshänsyn i skogsbruket där äldre träd sparas.

Ett starkare fokus bör sättas på de allra mest sällsynta arterna, i stället för på hela rödlistan som innehåller över 2 600 skogsarter, varav många faktiskt relativt allmänt förekommande. Detta skulle leda till effektivare naturvård och till mycket lägre kostnad för samhället. Som exempel kan nämnas att av rödlistans 2 600 rödlistade skogsarter, är 129 listade som akut hotade. Sett till att vi blir allt bättre på vardagshänsyn i skogsbruket och med hänsyn till att bara åtta arter försvunnit efter 1970, finns ingen hotfull situation. Det är inte bråttom.

Vi kan i Sverige vara stolta över vår skogsskötsel, som bygger på inhemska trädslag och vardagshänsyn i skogsbruket. Vardagshänsynen, som utvecklas ständigt, leder bland annat till ökning av volymen död ved i brukade skogar, vilket är en viktig faktor för många sällsynta arter. Det behövs mer skötselinsatser för mångfald i framförallt sydligaste Sverige, vilket kan göras i samverkan med markägare och också utgöra en inkomstkälla.

Skötsel av redan skyddade områden framför omfattande skydd av ytterligare arealer, ska prioriteras. Det är effektiviteten av de skyddsåtgärder som vidtas som måste stå i centrum. Många naturreservat sköts i dag inte i enlighet med sina skötselplaner och det finns då till exempel ökad risk för problem med skadedjur som kan sprida sig till intilliggande skogsfastigheter. En noggrann uppföljning av vad som skyddats respektive registrerats som nyckelbiotoper behöver göras, inklusive vad syftet var med skyddet och hur detta uppnåts. I den mån ytterligare arealer ska totalskyddas från skogsbruk, bör motsvarande areal inom samma ägoslag avvecklas där det är mindre effektivt.

Det behövs system för att kunna avregistrera skyddade områden som inte längre anses effektivt fylla sin uppgift av olika skäl eller när onödigt stora arealer avsatts för att fylla samma funktion. Naturreservat och andra skyddade områden bidrar till artrikedomen, men det gör även vardagshänsyn i skogsbruket. Kvarlämnade småbiotoper, inte minst runt akut hotade arter, sparade döda eller ensamma träd vid föryngring, kantzoner och skogsklädda myrar, är viktiga naturskogselement för artrikedomen. Antalet arter ökar inte linjärt med de skyddade arealernas storlek.

Nyckelbiotoper

Nyckelbiotoper kallas ett möjligt försteg till skyddade arealer, där staten kommit att medverka till att skogsägare förlorar möjligheten att sälja virke från sina avverkningar.

Staten skapade systemet med nyckelbiotoper närmast för insamlande av information, därefter utlovade skogsföretagen som en del av certifieringsprocessen att inte köpa virke från registrerade nyckelbiotoper. Därefter har staten kraftigt utökat antalet nyckelbiotoper. Resultatet har blivit att allt fler markägare utan ersättning förlorar frukten av generationers arbete med att bygga upp en fin skog till avverkning.

Nyckelbiotoper beskrivs ibland som en slags, av naturen givna, alldeles unika områden. I verkligheten är ett skogsbestånd vanligen karakteriserat av mjuka övergångar mellan mindre och mer artrika partier. Vad vi kallar nyckelbiotop är därför en följd av hur vi definierar begreppet. Det är inte så att nyckelbiotoper bara finns där, hotas och i värsta fall försvinner. Det uppstår hela tiden nya nyckelbiotoper när skogar växer och åldras. I både Götaland, där det mesta av dagens skogar var jordbruks- eller betesmarker för 150 år sedan, och i Bergslagen, där intensivt nyttjande av skogen pågått i hundratals år, registreras varje vecka nya nyckelbiotoper. Med den bättre vardagshänsyn som funnits sedan 1990-talet, torde antalet områden som kan definieras som nyckelbiotoper vara i starkt tilltagande i stora delar av landet.

För att ett område som registrerats som nyckelbiotop idag ska leda fram till ekonomisk ersättning till markägaren måste det skyddas i ett formellt avtal, vanligen som ett naturreservat, biotopskyddsområde eller med ett naturvårdsavtal. Även om Skogsstyrelsen beslutar att inte skapa formellt skydd kvarstår nyckelbiotopen registrerad och kan därför inte avverkas eftersom inga företag kan köpa virket.

Nyckelbiotoper borde enkelt kunna avregistreras, exempelvis om Skogsstyrelsen inom rimlig tid ej väljer att gå vidare med att skydda och ersätta området, eller om liknande områden redan finns registrerade i närheten. En mekanism behöver också införas så att gränser för enskilda nyckelbiotoper kan diskuteras mellan parterna och vid behov ändras. Detta fungerar inte idag.

Utifrån det sätt nyckelbiotoper i dag hanteras, hotas tilltron till såväl nyckelbiotoper, certifieringssystem och till rödlistan. Dessutom har hanteringen av nyckelbiotoperna, oavsett att certifieringssystemen och skogsföretagen bär en avsevärd del av ansvaret för den uppkomna situationen, allvarligt skadat privata skogsägares tilltro till Skogsstyrelsen. Hotet att inte i framtiden få avverka den skog man sköter kan dessutom leda till lägre ambitioner i skogsbruket.

Riksdagen har i ett tillkännagivande till regeringen (2017/18:MJU17) framfört att regeringen bör säkerställa att inventeringen av nyckelbiotoper är rättssäker och effektiv samt tar hänsyn till lokala och regionala förutsättningar. Flera riksdagspartier har dessutom uttryckt att ytterligare nyckelbiotoper inte bör registreras av myndigheterna förrän ett mer objektivt system skapats. En ordentlig utvärdering behöver vidare göras av samtliga nyckelbiotoper och en öppen databas skapas för forskare, beslutsfattare och andra intresserade för att möjliggöra analys, sakligt grundad debatt och tillskapandet av ett mer effektivt system för framtiden.

Förslaget är att det system som ersätter dagens inte ska bygga på en så vid definition som i dag, utan ska utgå från konstaterad förekomst av verkligt sällsynta arter. Med denna förändring säkerställs att systemet blir mer objektivt och att natursskyddsinsatser görs där de gör störst nytta i förhållande till kostnaden. Regeringen måste nu agera för att förbättra situationen genom att aktivt verka för att parterna, inklusive Skogsstyrelsen, berörda myndigheter, skogsföretag och certifieringsorganisationer, tillsammans löser föreliggande problem.

Restriktioner som åläggs en enskild markägare beträffande dennes utnyttjande av sin skog utöver vad som är allmänt fastlagt i lag ska alltid åtföljas av ersättning så snart som möjligt och inom fastlagda tidsgränser efter att beslut fattats, oavsett hur stor andel av markägarens areal, växande volym skog eller tillgänglig avverkningsvolym som berörs.

Erkänn betydelsen av skogsägarnas arbete och stötta dem

Skogsägarnas intressen är centrala eftersom de är nyckelpersoner i landets viktigaste landsbygdsbaserade näring. Förutsättningarna för aktivt skogsbruk ska förbättras över hela landet. Det handlar exempelvis om sänkt skatt på drivmedel för jord- och skogsbruksmaskiner, även om minskad byråkrati kring skötsel och avverkning av skog. Skogsnäringen är en mycket viktig komponent i Sveriges levande landsbygd och i ekonomin i hela landet. Det behövs en förstärkning av den behovsanpassade forskningen och ytterligare stöd till fortsatt utveckling av det svenska skogsbruket, exempelvis åtgärder för att öka tillväxten och för att minska skador på skogen. Lagstiftning och tillämpning av internationella konventioner ska utformas för att i minsta möjliga mån inskränka på äganderätten eller markägarens förfoganderätt. Den enskilde skogsägaren kan enligt nuvarande ordning finna det svårt att överklaga eller ifrågasätta myndighetsbeslut. Det bör ändras genom att möjliggöra och förenkla rättslig prövning för markägare vid restriktioner och begränsningar i markanvändning på grund av områdesskydd. Den bästa skogspolitikerna uppnås genom frivillighet och kunskap snarare än genom detaljstyrande lagar och regleringar.

En viktig komponent i den svenska modellen har i årtionden varit Skogsstyrelsens regionala organisation, de tidigare skogsvårdsstyrelserna. Den regionala organisationens huvudsakliga roll har varit att utbilda och stödja aktiva skogsbrukare. Att Skogsstyrelsen på så vis upplevs som uppmuntrande och stödjande är avgörande för att privatskogsbruket ska fortsätta att vara basen i vår skogssektor. Det är värt att påminna om att 75 procent av Sveriges skogar är privatägda, varav merparten av privatpersoner. Att landets skogar även i fortsättningen sköts väl är beroende av dess ägares långsiktiga intresse. Det är oroväckande att Skogsstyrelsen bland många skogsägare i stället kommit att uppfattas som en hindrande organisation. Inriktningen i Skogsstyrelsens arbete är i hög grad en följd av politiska beslut. Det understryker vikten av att Skogsstyrelsen även i fortsättningen kvarstår som en organisation som värnar om skogsägarnas möjligheter att bedriva lönsamt skogsbruk. Detta gäller även andra berörda myndigheter och behöver uttryckas tydligt i Skogsstyrelsens, länsstyrelsernas och Naturvårdsverkets direktiv och regleringsbrev. Skogsstyrelsen ska även i fortsättningen i normalfallet vara den myndighet som handhar skogsbruk och skogsskydd gentemot skogsägare, liksom Jordbruksverket har motsvarande roll gentemot lantbruket. Naturskydd i samband med skogsbruk ska göras antingen av skogsägaren eller i samverkan mellan Skogsstyrelsen och skogsägaren.

Frivilliga naturvårdsavtal

Som Riksrevisionsverket påpekat bör andelen frivilliga naturvårdsavtal mellan myndigheter och markägare öka. Det innebär att markägaren kvarstår som ägare, att denne ofta kan fortsätta utnyttja marken med vissa restriktioner och att markägaren kan få betalt för att sköta vissa marker på ett sätt som speciellt gynnar vissa arter och miljöer. Riksrevisionsverket har rätt i att arbetet med frivilliga naturvårdsavtal med skogsägarna ska prioriteras framför bildandet av nya reservat och liknande områden där skogsbruk helt hindras.

EU:s art- och habitatdirektiv respektive fågeldirektiv, artskyddsförordningen och miljömålet Levande skogar

Implementeringen av EU:s art- och habitatdirektiv respektive fågeldirektiv, i form av den svenska artskyddsförordningen, behöver ses över. I april 2017 meddelade miljöministern att regeringen inte skulle genomföra någon översyn av artskyddsförordningen, detta trots att dagens tillämpning av artskyddsförordningen uppenbart inte fungerar tillfredsställande. Detta har domen från Mark- och miljööverdomstolen (M 9914-15) visat. Att tillämpningen inte fungerar har även uppmärksammats av ansvariga myndigheter. Generaldirektörerna för Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen begärde redan sommaren 2016 i en gemensam skrivelse en översyn av förordningen i syfte att myndighetsutövningen ska bli förutsebar, rättssäker och effektiv.

I maj 2018 meddelade regeringen genom miljöminister Karolina Skog att en översyn ska göras, baserat på att det pågår ett flertal uppmärksammade juridiska processer där det framkommit att det råder oklarheter om hur artskyddsförordningen ska tillämpas. Regeringen meddelade att dessa oklarheter är olyckliga, både för skyddet av den

biologiska mångfalden och för tydligheten gentemot skogsägarna. Dessa synpunkter är riktiga.

Det är dags för regeringen att arbeta om artskyddsförordningen. Det finns flera skäl till detta. Förordningstexten behöver klargöra att avverkningsförbud endast gäller när artens bevarandestatus påverkas. Förordningen bör vidare klargöra att bedömningen av den gynnsamma bevarandestatusen görs på nationell nivå samt att markägaren ska få ersättning om denne hindras i pågående markanvändning. Riksdagen bör uppmärksamma Mark- och miljööverdomstolens beslut i februari 2017 angående avverkning av ett skogsbestånd där bombmurkla växte. Domstolen upphävde Länsstyrelsens i Värmlands län beslut att inte ge dispens enligt artskyddsförordningen för att slutavverka skog och återförvisade målet till länsstyrelsen. Domstolen har funnit att en bedömning av proportionaliteten måste ske inom ramen för dispensförfarandet. Om en tillämpning av de nationella fridlysningsbestämmelserna skulle innebära att den pågående markanvändningen avsevärt försvåras ska åtgärden bedömas som tillåten och dispens för avverkning ges. Skogsägares vilja att driva aktivt skogsbruk ska värnas. Det är därför viktigt att Mark- och miljööverdomstolens vägledning beträffande proportionalitet blir gällande även vid framtida tillämpning av en omarbetad artskyddsförordning.

I juli 2018 trädde en ny förvaltningslag i kraft (2017:900). Lagens § 5 fastslår att myndigheters åtgärder aldrig ska ”vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot”. Skogsägares rätt att utföra avverkning, förutsatt att skogsvårdslagets generella krav är uppfyllda, skyddas av denna princip. Skog sköts vanligen i många årtionden innan den når slutavverkningsålder och inkomsten vid en slutavverkning kan vara den enda större intäkten från ett skogsinnehav inom tio eller tjugo år. Det är uppenbart att hindrandet att tillgodogöra sig en sådan intäkt skapar mycket stora olägenheter för skogsägaren.

Sammantaget behöver artskyddsförordningen omarbetas så att den tydligare väger in markägarens behov och rättssäkerheten. Rapporteringen kring miljömålet Levande skogar har främst hanterats av Artdatabanken och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), utan erforderlig insyn från andra, som kan ha intresse av att lämna synpunkter på det naturvårdsarbete som bedrivs i skogen och dess betydelse för hotade arter och livsmiljöer. Mot bakgrund av dessa oklarheter i redovisningen och i rapporteringen, är det inte lämpligt att använda detta underlag isolerat för att utvärdera miljömålet Levande skogar. Vissa av målen är vidare enligt experter utopiska, det vill säga de kan helt enkelt inte uppnås. Exempelvis kan inte alla arter uppnå gynnsam bevarandestatus, eftersom ett mycket stort antal arter som lever i Sverige aldrig har haft en tillräcklig numerär för att kunna sägas ha eller någonsin ha haft sådan status. Sådana utopiska mål behöver arbetas bort ur miljömålen eller möjligen omarbetas. Rapporteringen kring miljömålet Levande skogar bör i framtiden innefatta ett genomtänkt remissförfarande.

Övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark

Det är inte rimligt ur artskyddssynpunkt att spara lika stor andel i procent av alla naturtyper. Den totala skogsmarksarealen är enligt Riksskogstaxeringen drygt 28 miljoner hektar, motsvarande 69 procent av Sveriges landareal. Arealen har ökat under de senaste 100 åren. Större delen av skogsarealen består av barrskog och här är antalet

utdöda arter de senaste 50 åren mycket nära noll. Debatten om naturskydd är trots detta starkt fokuserad på den barrträdsdominerade skogen, trots att kostnaden för att undandra ytterligare arealer produktiv skog från aktivt skogsbruk är mycket stor och att naturvårdsnyttan med stor sannolikhet inte motsvarar kostnaden, vare sig för samhället eller för skogsägarna. I Sverige är över 7 miljoner hektar skog undantagen från brukande.

Motsatt situation gäller för ädellövskog och för mellanformer mellan skogs- och jordbruksmark. Slåttermarker, betesmarker och olika marker som kännetecknas av äldre former av jordbruksanknuten användning, står tillsammans för mindre än 500 000 hektar. Arealen ädellövskog utgör mindre än en procent av skogsarealen, cirka 200 000 hektar, varav mer än hälften i de sydligaste delarna av landet – Halland, Skåne och Blekinge. De här naturtyperna täcker relativt små arealer och består av sinsemellan mycket olika miljöer, innefattande bland annat betesmarker med huvudsakligen gräs såsom hagmarker, slätterängar, områden hävdade av olika slags skogsbete, lokala former såsom fåbodbete och alvarbete, mosaikbetesmarker och så vidare. Alla bortfall av sådana marker riskerar därför att få stor negativ effekt.

Ovanstående visar tydligt att skydd inte i första hand bör inriktas på en given andel av totalarealen. Ovanliga naturtyper behöver större naturvårdsinsatser. Totalt skydd, som ofta tillämpas i barrskogsområden, är ofta inte är en framkomlig väg i de här miljöerna, utan det är snarare väl avvägd skötsel som behövs för att bevara och utveckla dem. En tillkommande övergångszon är skogsbryn mot åkermark, naturbetes- eller slåttermark samt mot igenväxande jordbruksmark. Sådana skogsbryn är mycket viktiga miljöer för såväl djur- som växtliv. Även här är skötsel en viktig faktor för att uppnå miljönytta i kombination med produktion.

I rapporten Övergångszoner mellan skogs och jordbruksmark – ett samverkansprojekt inom Miljömålsrådet (2017) ges ett antal rekommendationer för fortsatt arbete med att vårda de här miljöerna. Med utgångspunkt i dessa behöver följande betonas:

- Fortsatt arbete med skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn, så att resurser läggs där de gör mest nytta
- Forskning om samband mellan konkreta skötselåtgärder och artbevarande
- Mer rådgivning och utbildning för personer verksamma inom skogs- och lantbruksnäringen om metoder för bevarande och skötsel av dessa miljöer
- Att efter införande av moratorium för nya nyckelbiotoper i skogen, speciellt analysera om befintliga nyckelbiotoper tillräckligt representerar miljöer i gränsområdet mellan jord- och skogsbruk
- Att se över föryngringskravet i Skogsvårdslagen så att det inte står i vägen för bevarande och utvecklingen av värdefulla miljöer
- Att utreda, utveckla och informera om finansieringsformer, både på basis av EU:s stödformer och i form av nationella stöd, för att kunna ge skogs- och jordbrukare skäligen betalt för det arbete de kan utföra för att vårda och utveckla dessa känsliga miljöer.

Markägare som arbetar med att förbättra livsmiljöerna i dessa naturtyper bör få skälig inkomst för detta av staten i linje med vad som sägs om naturvårdande skötsel i denna motion.

Bevarande av inhemska trädarter

Ädellövträd, till vilket alm och ask räknas, upptar bara knappt en procent av skogsarealen i Sverige, men många hotade arter är knutna till dessa trädslag. Både den svenska asken och almen riskerar att utrotas i Sverige på grund av skadegörande arter. En nationell strategi för bevarande av inhemska trädarter bör infogas i arbetet med det nationella skogsprogrammet.

Skadegörande organismer

Det behövs en tydligare lagstiftning som möjliggör för myndigheter att ingripa om svampangrepp eller andra skadegörande arter hotar att skada skogar, regionalt eller nationellt. Dessutom behöver den allmänna kontrollen och bekämpningen av skadegörande arter intensifieras. Enligt de föreskrifter som i dag gäller för exempelvis Tivedens nationalpark får man varken avverka eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, upparbeta vindfällan, ta frön, så, plantera eller vidta någon skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärd. Det finns en stor risk när skogsbruk förbjuds i skyddad skog. Det kan innebära att skadedjursangreppen i skogen ökar, exempelvis efter stormar och stormfällning, och sprider sig till angränsande fastigheter. Ett annat aktuellt exempel är granbarkborren, som under torrsommaren 2018 skadade mycket stora arealer skog och som om 2019 hade blivit ett lika torrt år skulle ha orsakat mångdubbelt större skador. Det bör därför av skötsel-föreskrifterna tydligt framgå att skogen i naturskyddade områden ska kunna skötas i enlighet med gällande lagstiftning och i synnerhet skogsvårdslagen, för att vid behov kunna förebygga och minska skador på kringliggande skog.

Avverkningsanmälningar

Skogsstyrelsen publicerar sedan en tid tillbaka avverkningsanmälningar på sin webbplats. En avverkningsanmälan är i dag en allmän handling som kan begäras ut från myndigheten med hänvisning till offentlighetsprincipen. De allmänna publiceringarna av avverkningsanmälningarna på Skogsstyrelsens webbplats bör upphöra och i stället bör markägaren tillfrågas, i varje enskilt fall, om han eller hon vill att dessa uppgifter ska bli publika. Innan en skog slutavverkas ska man enligt lag lämna in en avverkningsanmälan till skogsstyrelsen om ytan är större än 0,5 hektar. Detta ska göras minst sex veckor innan avverkningen påbörjas. Ibland finns det anledning att påbörja avverkningen innan dessa sex veckor har gått. Man kan då ansöka om dispens för att få påbörja avverkningen tidigare, men det är i dag svårt att få en sådan dispens. Möjligheten att få dispens vid avverkningsanmälan ska ökas. De normala handläggningstiderna ska på sikt förkortas till i normalfallet två veckor.

Rättsligt ansvar för skyldigheter enligt skogsvårdslagen

I november 2015 fattade regeringen beslut om att göra en rättslig översyn av skogsvårdslagstiftningen. I uppdraget ligger bland annat att föreslå vem eller vilka som har ansvaret för att fullgöra skyldigheter enligt skogsvårdslagen. Utgångspunkten bör vara att skogsägaren ska ha fortsatt såväl lagstadgat ansvar som kontroll över sin fastighet.

Kulturmiljöer och fornlämningar

Att förstöra eller skada fornlämningar är ett brott mot kulturmiljölagen. Trots det visar Skogsstyrelsens och Riksantikvarieämbetets årliga inventering att nästan hälften av de inventerade forn- och kulturlämningarna påverkats eller skadats i samband med skogsbruk. Omkring en fjärdedel av de inventerade lämningarna är skadade eller grovt skadade. Skogsstyrelsen ska utöka sin rådgivning kring natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket. Arbetet med att registrera hittills okända forn- och kulturlämningar, som underlättar skogsägarens och skogsentreprenörens arbete för att upptäcka och förhindra skador på fornlämningar i skogen, ska stödjas. Geografisk information från bland annat Lantmäteriet bör tillgängliggöras som öppna data och relevant information om vattenskydd, fornminnen och naturskyddade områden bör kvalitetssäkras och göras tillgängliga på olika it-plattformar. Dessutom behöver utvecklingsresurser tillsäkras projekt för att utveckla en skonsammare drivnings- och markberedningsteknik.

Ett skäl till att antalet forn- och kulturlämningar som skadas är stort, är det stora antal kolbottnar som finns i Sverige och som ofta är svåra att upptäcka. Eftersom tillverkning av träkol under århundraden var ett av de vanligast förekommande arbetena i skogsbruket är bevarandet av samtliga kolbottnar knappast motiverat. I områden med rikligt förekommande kolbottnar bör det utredas om de ska strykas ur listan över lämningar som alltid ska sparas.

Dikning

Dikning av skogsmark, så kallad markavvattning, är i vissa fall ett effektivt sätt att öka produktionen, minska översvämningsrisker och minimera körskador. Dikning av skogsmark är dock förbjuden i hela södra Sverige, men en länsstyrelse kan bevilja dispens om det finns särskilda skäl. Genom att förenkla möjligheten till dispens för effektiv markavvattning, till exempel genom samråd eller liknande vid dikesrensningar av äldre befintliga diken, kan möjlighet att vidta förberedande åtgärder mot översvämnningar i framtiden ges. Alla möjligheter att ta till vara de positiva effekterna av dikning hindras tyvärr i praktiken av det förbud som föreligger i dag. Regelverket behöver ses över med målsättningen att bibehålla och öka produktionen, åstadkomma god miljöhänsyn och minska riskerna för översvämnningar.

Korta handläggningstiderna för ändrad markanvändning till skogsmark

I dag krävs tillstånd för att ta jordbruksmark ur produktion, vilket oftast görs inför att marken ska planteras och därmed klassas som skogsmark. Tillstånd söks hos länsstyrelserna. Eftersom jordbruksmarken i Sverige är begränsad och viktig ur både försörjnings- och artbevarandesynpunkt är det rimligt att överföring till annan markanvändning prövas. Att få ett tillstånd kan dock ta minst åtta månader, ibland betydligt längre. Det är en orimligt lång handläggningstid om man till exempel jämför med anmälan om skogsavverkning, som behandlas inom sex veckor. Den stora skillnaden i handläggningstider kan inte försvaras utifrån att det skulle krävas mer arbete från länsstyrelsens sida. Det är av stor vikt att onödig byråkrati undviks. Handläggningstiderna bör kunna kortas avsevärt.

Insatser för röjning

Sverige har stora arealer ungskog som behöver röjas för att ge de träd som blir kvar de bästa förutsättningarna för tillväxt och kvalitetsdaning. Röjning ger också möjlighet att skapa bättre betingelser för mindre vanliga trädslag och för markvegetationen, det senare viktigt inte minst för renbetet i norra Sverige. I Sverige slutavverkas årligen omkring 175 000 hektar. När föryngringen vuxit upp till en ungskog behöver den vanligen röjas, ofta i flera omgångar med några års mellanrum. Den faktiska areal som röjs är i dag för låg, vilket har lett till att vi har byggt upp ett ”röjningsberg” på cirka 1,3 miljoner hektar ungskog. En väl utformad rådgivningsinsats i samarbete med skogsnäringen skulle kunna öka skogsägarnas incitament för att röja i tid och att röja rätt. Tidigare har staten verkat för ökad röjningsareal såväl genom bidrag som genom organiserandet av beredskapsarbeten. Båda dessa möjligheter bör utredas.

Skogskontot

Skogskontot innebär att den private skogsägaren, oftast en familjeskogsbrukare, vid en avverkning skattetekniskt kan fördela inkomsten på en tioårsperiod. Detta gynnar den skogsägare som aktivt sköter sin skog med exempelvis plantering och röjning.

Skogskontot kan vara en ekonomisk nödvändighet, eftersom större avverkningar sker mer sällan i familjeskogsbruk. Utan skogskontots fördelar tvingas skogsägaren att skatta bort en stor del av inkomsten som byggs upp under skogens långsamma tillväxt, genom att ett enstaka år drabbas av en extra hög taxerad inkomst. Framför allt mindre skogsägare med ojämna avverkningsnivåer riskerar att drabbas om skogskontot avvecklas. Skogskontot bör kvarstå, ett skattesystem som möjliggör en mer långsiktig och ändamålsenlig beskattning vid avverkning av skog.

EU och skogspolitiken

Inom EU finns ingen gemensam skogspolitik, vilket även underströks inte minst i samband med Sveriges EU-inträde. Trots detta ökar EU:s agerande i skogsfrågor i form

av framtagandet av en gemensam skogsstrategi, via EU:s miljöhandlingsprogram, via EU:s mål om förnybar energi och i processer knutna till Parisavtalet. Det finns en risk att arbetet inom EU med att ta fram en ny skogsstrategi är ett första steg mot en framtida gemensam skogspolitik, vilket med stor sannolikhet skulle få betydande negativa konsekvenser för svenskt skogsbruk. Redan i dag påverkas förutsättningarna för att bedriva en nationell skogspolitik av flera EU-direktiv och förordningar. Om EU får ett allt större inflytande i dessa frågor leder det sannolikt till ett större fokus på detaljstyrning och till att ytterligare administrativa och byråkratiska hinder tillkommer. Det Sverige behöver är mer samverkan mellan Skogsstyrelsen lokalt och enskilda skogsägare.

LULUCF (Land Use, Land Use Change and Forestry)

För närvarande pågår en process beträffande markanvändning och skogsbruk som innebär att mängden som avverkas i ett land ska rapporteras till EU-kommissionen i enlighet med en i förväg meddelad mall. EU har ett gemensamt åtagande om att minska utsläppen av växthusgaser med minst 40 procent till år 2030 i jämförelse med 1990. Det är i denna process som kommissionen föreslår att skogsbrukets utsläpp eller upptag av koldioxid ska jämföras med nationella riktmärken, kallade skogliga referensnivåer. De skogliga referensnivåerna anger hur mycket som kan avverkas i framtiden utan att kolinnehållet i avverkat virke rapporteras som utsläpp. Referensnivån är inte ett absolut tak men kan komma att styra politiken i industribegränsande riktning och minska Sveriges möjligheter att använda skogsprodukter som substitution för utsläpp inom andra sektorer. Om Sverige överstiger referensnivåns avverkningsnivå måste Sverige göra motsvarande minskningar av koldioxidutsläpp inom den så kallade icke-handlande sektorn, såsom exempelvis byggnationer, transporter och uppvärmning.

Förslaget kan ses som en del av en större process, som leder mot överstatliga inslag i medlemsländernas skogs- och energipolitik och därmed till en överföring av makt från medlemsländerna till EU:s institutioner. Sverige måste fortsatt värna den nationella beslutanderätten när det gäller skogspolitiken. I internationella sammanhang talas ofta om skogens roll som kolsänka. Lika viktig är skogsprodukternas roll som källa till förnybara och koldioxidneutrala material som kan ersätta fossilbaserade material eller material som kräver stora mängder fossilbaserad energi för sin tillverkning och transport. Sverige ska i diskussioner kring vad som kallas LULUCF framhäva att Sverige avser att långsiktigt inte avverka större volymer virke än vad som växer till. Hur stort överskottet i form av ökande mängd volym virke i våra skogar kommer att bli, däremot, bör aldrig beslutas av vare sig staten eller internationellt, utan att samtidigt sättas i direkt samband med produkternas förmåga att ersätta andra material.

Systemet kring LULUCF riskerar att bli hämmande för utvecklingen av produkter baserade på förnybara råvaror som dessutom minskar koldioxidutsläppen och alltså vara kontraproduktivt. Referensnivån för avverkningsnivå ska ligga på som lägst dagens nivå, omkring 90 miljoner kubikmeter. Nivån kan vara högre om vi fortsätter att höja skogens tillväxt och om skogens produkter ersätter mindre miljövänliga sådana. Systemet med LULUCF måste för att fungera vara integrerat med ett system för att beräkna nyttan av skogens produkter.

Regeringen bör löpande verka för att EU inte ska öka sitt inflytande över Sveriges skogspolitik. Enligt subsidiaritetsprincipen ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva. Regeringen ska aktivt driva linjen att Sverige, för det första, i allt väsentligt har exklusiva befogenheter beträffande skogsbruk och, för det andra, att Sverige i de få frågor där befogenheten är delad kan vidta åtgärder i tillräcklig utsträckning. Sverige bör fortsätta att aktivt arbeta med subsidiaritetsprövningar för att säkerställa att vår rätt till självbestämmande i skogsfrågor skyddas, även i frågor knutna till LULUCF.

Bygg mer i trä

Ingen annan byggteknik har utvecklats så snabbt under senare år som det moderna träbyggandet. Med ett ökat byggande i trä kan både byggindustrier och byggföretag, som ofta finns på landsbygden, växa. Det stimulerar också skogsindustrin. Till skillnad från andra byggmaterial är trä en förnyelsebar råvara och leder dessutom, jämfört med de flesta andra material, till mindre koldioxidutsläpp vid tillverkning, bearbetning och transport, den så kallade substitutionseffekten. Uttjänta trähus kan dessutom rivas och restmaterialet hanteras eller återanvändas med mindre miljöpåverkan än motsvarande hus i andra material. En fortsatt ökad satsning på forskning och utveckling kring modern träbyggnadsteknik bör göras, liksom successiv anpassning av byggregler till nya träbaserade material och byggmetoder, för att gynna ett ökat byggande i trä.

Vägslitageskatten

Vägslitageskattekommittén hade i uppgift att utreda hur en avståndsbaserad vägslitageskatt för tunga lastbilar kan utformas. Regeringen har valt att inte gå vidare med utredningens förslag, som presenterades 28 februari 2017, utan avser enligt uppgift att återkomma med ett eget förslag om hur den vill beskatta lastbilstransporter under innevarande mandatperiod. Vägskatten ska enligt förslaget gälla på hela allmänna vägnätet, inklusive kommunala vägar, och omfatta såväl svenska som utländska fordon på minst 12 ton. I utredningens överväganden finns inga geografiska eller sektorsvisa undantag. Det kan konstateras att de samhällsekonomiska kostnaderna för vägslitage endast uppgår till cirka tre till fyra kronor per mil. En vägslitageskatt skulle slå extra hårt mot landsbygden, där avstånden är längre och alternativa transportmöjligheter saknas. För transporter av skogsråvara finns sällan någon annan lösning än lastbilstransporter. Införandet av en sådan vägslitageskatt vore därför negativt.

Snabbare anpassning av vägarna till högre totalvikter

I Finland beslutade man att tillåta 76 tons bruttovikt på stora delar av det allmänna vägnätet redan 2013, bland annat baserat på svensk forskning. Erfarenheterna är mycket goda. Numera utförs exempelvis 60 procent av transportarbetet av det finska virket på sådana fordon. Finland har därmed stärkt sin konkurrenskraft, samtidigt som bränsle-

förbrukning och utsläpp har minskat. I Sverige tillåts i dag fordon med en bruttovikt om 64 ton på det allmänna vägnätet, från tidigare 60 ton, och på en begränsad del av vägnätet tillåts 74-tons ekipage. Processen för att tillåta BK4 på en ännu större del av vägnätet bör skyndas på för att öka svensk konkurrenskraft och för att hålla utsläppen nere.

Åtgärder mot skogsbränder

Sverige har inom några få år vid två tillfällen drabbats av allvarliga skogsbränder. Efter den stora branden i Västmanland 2014 tillsattes en utredning, vars rekommendationer inte omsattes i praktiska förändringar. Trots detta lyckades berörda myndigheter med stöd av olika organisationer, frivilliga och andra länder hantera bränderna sommaren 2018, utan att skadorna på annat än skog blev omfattande. Framför allt är det värt att framhålla att inget samhälle brunnit ned, vilket hade kunnat leda till tragiska följder. Det är av största vikt att rekommendationer från utredningen efter branden 2014, tillsammans med erfarenheter från sommaren 2018, nu omsätts i praktik. En tydlig ledningsorganisation och rollfördelning är av stor vikt. Detsamma gäller vikten av praktiska övningar i fält, där även lokala organisationer, inklusive jordbrukare, övar med sin respektive utrustning.

Utbildning, forskning och utveckling inom skogssektorn

Skogsindustrins företrädare har under ett antal år påtalat svårigheten att rekrytera kunnig personal på olika nivåer i företagen. Det kan röra sig om maskinförare, sågverksarbetare, operatörer i pappersindustrin, liksom ingenjörer i olika industrigrenar. Speciellt uttalade är rekryteringsproblemen i glesbygden. Ett skäl till detta är trenden att förlägga utbildningar till större städer. Unga människor som utbildas i storstäder träffar ofta sina blivande livskamrater under utbildningen. De tenderar då att bli kvar i städerna, vilket ju inte bidrar till att lösa personalbristen i agrara näringar ute i landet. Behovet av utbildade specialister behöver utredas. Utbildningsplatser behöver säkras för att fylla detta behov och utbildningar till areella näringar behöver i högre grad förläggas utanför de största städerna.

Beträffande forskning har under senare år för lite ansträngningar gjorts från statens sida för att tillse att forskning och utveckling inom skogsbranschen fokuserar på att ta fram nya produkter. I internationella och nationella program framhålls betydelsen av att öka omfattningen av bioekonomi, det vill säga en ekonomi grundad på förnyelsebara, återväxande råvaror. Sveriges skogsindustriella sektor är ett av de bästa exemplen på sådan ekonomi, och det ligger därför i vårt gemensamma intresse att utveckla den mot nya avancerade produkter. En grundläggande komponent i att få fram nya produkter i en sådan utveckling är att forskningsresurser omfördelas till aktiv skogsskötsel och utveckling av nya träbaserade produkter.

Mats Nordberg (SD)

Martin Kinnunen (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Runar Filper (SD)

Yasmine Eriksson (SD)